

Tempus

Education and Culture

TEMPUS SCM – Furtherance of Bologna Promotion in Croatia

II. SEMINAR

Sveučilište u Osijeku, 9. – 10. ožujka 2007.

Zaključci

**Teme: Kulturni, socijalni i ekonomski aspekti Bolonjskog procesa
(cjeloživotno obrazovanje, verificirani bolonjski programi i zapošljivost, hrvatski
kvalifikacijski okvir)**

- Istaknuta je potreba za ustrojavanjem i poticanjem razvoja cjeloživotnog učenja u Hrvatskoj zbog velikog broja osoba starijih od 15 godina koji nemaju nikakvo formalno obrazovanje. U veljači 2007. godine donesen je Zakon o obrazovanju odraslih, kao najvažnijeg dijela cjeloživotnog obrazovanja. Aktivnosti u okviru tog Zakona ostvarivat će se i putem **Agencije za obrazovanje odraslih koja je** nužna za uključivanje RH u projekte Erasmus, a posebno u integrirane programe cjeloživotnog obrazovanja EU u razdoblju 2007.-2010. **Potiče se ideja intenziviranja direktnih kontakata s korisnicima. Predlaže se izrada analize hrvatskih potreba i detaljnih planova (strategije) ostvarivanja tih potreba.**
- Višekratno je istaknuto osam ključnih kompetencija (*sposobnost komuniciranja na materinjem jeziku; sposobnost komuniciranja na stranom jeziku; razumijevanje i korištenje znanja iz matematike, prirodnih znanosti i tehnologija; sposobnost korištenja digitalne tehnologije; sposobnost učenja; socijalne i civilne vještine u multikulturalnom okruženju, poduzetništvo, sposobnost kulturnog ophođenja*) koje Europski kvalifikacijski okvir **uvodi** kao dio kompetencija koje se podrazumijeva kao sastavni dio svake kvalifikacije. Posebno je istaknuta potreba za **poduzetništvom kao općom kompetencijom** (poduzimanje akcija i sposobnost ostvarenja).
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pokrenulo je inicijativu izrade Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) – *Croatian Qualification Framework, CROQF* – kao najvažnijeg uvjeta za uređenje sustava cjeloživotnoga obrazovanja koje čini okosnicu društva temeljenoga na znanju. U nadležnosti Ministarstva izrađene su Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u kojima se daju sve polazne osnove za nastavak rada izrade cjelovitoga HKO u suradnji **svih** nadležnih ministarstava, socijalnih partnera i sudionika osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja. Predlaže se HKO sa 8 razina, u skladu s Europskim kvalifikacijskim okvirom, uz nekoliko podrazina, zbog hrvatskih specifičnosti. Svaka razina HKO povezana je s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira. U nastavku izrade cjelovitoga HKO definirat će se svi ostali elementi. Predlaže se i potiče izrada cjelovitoga HKO do kraja 2008. godine. *Istaknuto je da je ECTS mjera obujma kompetencija (znanja i vještina) koje se stječu tijekom jednog dijela obrazovanja, na kojima treba dalje raditi.*

- Istaknuta je uloga Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskoga zavoda za zapošljavanja u cjeloživotnom učenju. Potičemo inicijative HGK (Centar za cjeloživotno obrazovanje, korištenje iskustava CARDS programa, izrada planova cjeloživotnog obrazovanja u suradnju županijskih komora i škola, inicijativa suradnje velikih i malih poduzeća). Hrvatska gospodarska komora, kao zastupnik interesa cjelokupnog hrvatskog gospodarstva, a u okviru svojih aktivnosti spremna je dati svoj doprinos razvijanju svijesti o cjeloživotnom učenju, ali i neophodnim promjenama u sustavu formalnog i neformalnog obrazovanja u tu svrhu. Kako bi se što kvalitetnije apsorbirala sredstva predpristupnih fondova Europske unije, HGK će organizirati niz informativnih seminara o mogućnostima pojedinih fondova i načinima prijave s ciljem uspostavljanja odnosa između zainteresiranih partnera iz obrazovnog i gospodarskog okruženja.
- Predlažemo razmatranje načina da program Moj Izbor izrađen od strane HZZO u okviru CARDS programa bude dostupniji putem web-a. Također smatramo da treba poticati i ostale vrlo uspješne programe (npr. Biljne mreže, program predstavljen na seminaru).
- Potiče se i pozdravlja realizaciju primjera poput politike zapošljavanja u poduzeću Belje, uvođenja novih znanja i tehnologija te borbe za opstanak na tržištu, kao i primjere poput Tehnologijsko-razvojnog centra u Osijeku, koji vodi potpunu brigu o mnogim mladim poduzetnicima, njihovom razvoju i opstanku.
- Prikazani su neki primjeri organiziranja cjeloživotnoga učenja na sveučilištima (Krems, Helsinki, Valencia) te primjeri uspostave cjeloživotnoga učenja na hrvatskim sveučilištima. Potiče se što brže uključivanje u rad europskih projekata/udruga EUCEN (Continuous Education), EAEA (Adult Education) i EDEN (e-learning). Nužan je sustavni pristup organiziranju programa cjeloživotnog obrazovanja kao integralnog dijela visokoškolskog obrazovanja. Takvim programima trebale bi biti obuhvaćene sve struke (ili profesije). U tom smislu preporuča se hrvatskim sveučilištima da organiziraju program cjeloživotnog obrazovanja za sve struke za koje na tom sveučilištu postoje kvalificirani nastavnici, a u društvu postoji potreba za takvim obrazovanjem.
- Predlaže se uspostava suradnje s Austrijom u izradi HKO i to temeljem prikaza početka uspostave Austrijskoga kvalifikacijskog okvira na seminaru. U prikazu je objašnjeno uključivanje svih važnih partnera (**sva ministarstva**, regionalni predstavnici u Austriji te socijalni partneri), poštivanje najvažnijih elemenata Europskoga kvalifikacijskog okvira, te pozornost koja se posvetila specifičnostima i potrebama tržišta rada u Austriji. Po preporuci Europskoga kvalifikacijskoga okvira, Austrija planira svojim kvalifikacijskim okvirom osnažiti austrijski sustav obrazovanja, a očekuje se da će do kraja 2010. godine Austrijski kvalifikacijski okvir biti izražen.
- Otvorena je tema školarina na sveučilištima, a prikazan je ESIB-ov stav o tome. Zaključeno je kako problemu školarina treba sustavno pristupiti. Studenti su istaknuli nužnost pokretanja rasprave o modelu školarina i podržavaju početne postavke izložene javnosti.
- Prikazan je model i iskustva ustrojavanja cjeloživotnoga učenja u Irskoj, koja je od 1995. godine do danas za više od **4 puta** podigla BDP po stanovniku i danas je jedna od najbogatijih zemalja Europe u tom smislu. Na početku tog procesa podignuta su ulaganja u obrazovanje i znanost umjesto u infrastrukturu, a porezi su smanjeni. To je rezultiralo golemim ulaganjima stranih kompanija što je dovelo do jednako velike potrebe za novom radnom snagom i za podizanjem razine njezinih kompetencija.

- Predlaže se pomno razmatranje statusa matematičkih/numeričkih kompetencija u anketi hrvatskih poslodavaca i u budućim aktivnostima LLL u RH u tom pitanju.
- Zapošljivost studenata koji su završili neki od verificiranih bolonjskih programa u ovom trenutku može se samo pretpostaviti. Osnovni razlozi za to su:
  - mali broj završenih prvostupnika,
  - nedefinirano nazivlje stečenih kvalifikacija i
  - nezainteresiranost prvostupnika za izlazak na tržište rada nakon preddiplomskog studija zbog interesa za nastavak studiranja na diplomskom studiju.
- Dio kompetencija često se stječu i izvan formalnih studija na sveučilištima i veleučilištima, na primjer kroz razne oblike osposobljavanja putem tečajeva, ili pak samoučenjem. Podržava se razrađivanje načina prepoznavanja i kvantificiranja takvih kompetencija. u tom smislu vrlo je poticajan model Katoličkog sveučilišta u Leuvenu.
- Za poboljšanje zapošljivosti studenata koji studiraju po nekome od bolonjskih programa potrebno je istraživati tržište rada na razini pojedinih studijskih programa. Potiče se pokrenuti istraživanja na nekim sveučilištima koja se temelje na anketnom ispitivanju poslodavaca.
- Suradnja akademske zajednice i gospodarstva nužna je za poboljšanje zapošljivosti. Interes gospodarstva odražava se u potrebi za dodatnim i pojačanim informiranjem o bolonjskom procesu, sudjelovanjem u raspravama o Bolonjskom procesu te u određenim oblicima valorizacije studijskih programa. Potreban je trajni forum za razmjenu mišljenja između predstavnika gospodarstva i aktera visokoškolskog obrazovanja.
- Podržava se fleksibilnost studijskih programa i mogućnost njihove jednostavne nadogradnje, kao rezultat interakcije sveučilišta i gospodarstva jer značajno poboljšavaju zapošljivost studenata. Potiče se i jačanje regionalnih visokoškolskih i znanstvenih ustanova.
- Studentska praksa je područje suradnje gospodarstva i sveučilišta koje se može kvalitetnije oblikovati, za što postoji interes u obje zajednice.
- Podržava se izrada Zakona o državnim potporama za obrazovanje (radni naziv) čija primjena može olakšati prilagodbu završenih studenata različitim poslovnim situacijama.
- Prije je potrebno obrazovati nastavnike za programe cjeloživotnog obrazovanja.
- ***Opći je zaključak da je stanje pismenosti kod hrvatskih studenata na nedopustivo niskoj razini. Predlaže se ozbiljno razmatranje mogućnosti uklanjanja tog problema.***